

PhDr. Eva Frimmová, DrSc., Historický ústav SAV, v. v. i.

Klemensova 19, P. O. Box 198, 813 64 Bratislava

Oponentský posudok na habilitačnú prácu:

NAGY, Imrich. *Erazmovci na Slovensku.*

**Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej
Bystrici – Belianum, 2017. 139 s.**

Mgr. Imrich Nagy, PhD. predkladá na habilitačné konanie monografiu s názvom *Erazmovci na Slovensku* (Banská Bystrica 2017), v ktorej približuje vplyv vynikajúceho a v celej Európe uznávaného humanistu Erazma Dezideria Rotterdamského († 1536) na humanistov pôsobiacich na Slovensku alebo pochádzajúcich z tohto územia. Zároveň sa zaoberá udomácnením nových renesančných trendov na Slovensku. Ide po prvýkrát o ucelenejší pohľad na túto problematiku vo vzťahu k Erazmovi, pretože doteraz boli vydané síce kvalitné, ale predsa len čiastkové štúdie, viaceré spojené s prekladmi vybraných Erazmových listov, najmä od Daniela Škovieru a Jozefa Minárika. Ale predovšetkým je to Nagyov preklad Erazmovho diela *Institutio principis Christiani – Výchova kresťanského vladára* z roku 1516 (Trnava, 2009) a z roku 1530 Nanajvyš prospešná úvaha o vyhlásení vojny Turkom pri príležitosti výkladu 28. žalmu v monografii *Turek na obzore: Z prameňov k uhorsko-osmanským vzťahom*. In MALINIÁK, Pavol – NAGY, Imrich (eds.). (Kraków, 2013). Pripomíname aj ďalšie Nagyove publikované práce analyzujúce rozličné témy, ako *Erazmus Rotterdamský a jeho svet. (Úvahy o dobe, človeku a spoločnosti 16. storočia)* (Banská Bystrica, 2012), Paralely medzi *Institutio principis Christiani* Erazma Rotterdamského a *De magistratu politico* Martina Rakovského (Acta Historica Neosoliensia, 2007, č. 10) alebo *Vývin politických názorov Erazma Rotterdamského v konfrontácii s politickou realitou Európy v prvej tretine 16. storočia* (Historický časopis, 2008, č. 4).

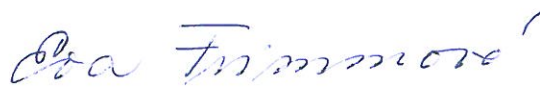
Vysokoškolský pedagóg, historik a klasický filológ z Katedry histórie na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici sa niekoľko rokov zaoberá dielom a aj prekladom vybraných spisov Erazma Rotterdamského, o čom svedčia uvedené publikácie i štúdie. Aspoň okrajovo možno spomenúť ešte jeho iné aktivity, z ktorých uvádzame ako hlavné jeho preklady *Trenčianskej, Oravskej a Zvolenskej stolice* (Čadca, 2013, 2015, 2017) z monumentálneho diela Mateja Bela († 1749) *Notitia Hungariae novae* (Viennae, 1735 – 1749), kde sa rovnako

V Erazmovom diele sa premieta konfrontácia ideálov a reálnej politiky; významný je rozbor jeho politického myslenia, ktorý vyústil v iných neskorších dielach a poznačil aj jeho formovanie z výrazného pacifistu a kresťanského humanistu až po pripustenie nutnej vojny „bellum necessarium“, a to proti Turkom v záujme obrany kresťanstva. Erazmus zásadne ovplyvňoval dobové názory, ale aj neskorších mysliteľov. Jeho vplyv bol na Slovensku markantný – treba poznamenať, že erazmovsko-melanchtonovský racionalistický kresťanský humanizmus sa tu rozšíril v priebehu 16. storočia, a preto je pre ďalší výskum veľmi dobré, že sa Imrich Nagy zaoberá touto problematikou v širších súvislostiach, predovšetkým vo vzťahu k Slovensku. Zároveň ide o obdobie, kedy dochádza k reformácii, a preto treba mimoriadne oceniť, že práve na tomto poli sa dozvedáme o niektorých náhladoch uvedených osobností na zmeny, ktoré sa odohrávali v cirkvi, ako ich prijímali, odmietali, resp. ako sa s nimi vyrovnávali. Dochádza aj ku korigovaniu niektorých zaužívaných názorov – napr. Ján Henkel je ambivalentne považovaný za jedného z prvých akceptovateľov reformácie na Slovensku, iní odmietajú tento názor; rovnako sa v monografii podrobne rozoberajú aj Erazmove názory a ako túto situáciu vnímali doboví súčasníci, čo prináša nové poznatky vo výskume alebo potvrdenie tých staro-nových.

Predkladaná publikácia *Erazmovci na Slovensku* v rozsahu 139 strán je vypracovaná na veľmi dobrej odbornej úrovni a obsahuje všetky potrebné náležitosti – cudzojazyčné resumé, zoznam vyobrazení, pramenné edície, paleotypy a odbornú literatúru a nakoniec menný register. Autor v nej podal krátke medailóny o živote a diele vybraných osobností, ako aj preklad ich listov alebo rečí, a napokon priniesol celkom nové informácie napr. o Jakobovi Pisonovi alebo Jánovi Henkelovi. Tieto sú v dostupných prameňoch a v odbornej literatúre na Slovensku len minimálne.

Vzhľadom na kvalitu podania a prínos nových poznatkov, tiež vzhľadom na nespracovanosť tejto témy odporúčam, aby bola monografia prijatá ako podklad pre habilitačné konanie Imricha Nagya. Na základe habilitácie odporúčam, aby bola menovanému udelená vedecko-pedagogická hodnosť docenta v študijnom odbore 7102 slovenské dejiny.

Bratislava, 8. augusta 2018

PhDr. Eva Frimmová, DrSc.